

A BOHEMIA FOLYÓIRAT 2008/1–4. ÖSSZEVONT SZÁMÁNAK MELLÉKLETE

JEGYZETEK

¹ Az intervenciót követő magyar újságírás mélypontját E. Fehér Pál és Szabó László Népszabadság-beli tudósításai, Nyárády Róbert és Halasi György hírügynökségi anyagai, Árkus István publicisztikai képviselik. Vö. Unger Gabriella: A magyar sajtó a csehszlovákiai bevonulásról, Magyar Napló, 1998/8. 34–38. – Az ekkor kiadott propagandafüzetek minősítése ma már fölösleges: Pinczési Pál: *A csehszlovákiai eseményekről*. Budapest, Kossuth, 1968; Berecz János: *Mi a csendes ellenforradalom?* Budapest, Kossuth, 1970. – Az egykorú anyagban egyetlen kivételt ismerek. A Valóság című folyóirat áprilisi felkérésére Bojtár Endre részletes tanulmányt készített a csehszlovák sajtó és közélet eseményeiről, de a lap júliusban már nem vállalta a közlést.

² Jan Pauer: *Praha 1968: Vpád Varšavské smlouvy*. Praha, Argo, 2004. (Eredetiben: *Prag 1968: Der Einmarsch des Warschauer Paktes*. Bremen, Temmen, 1995.) – A nemzetközi szakirodalomban a belpolitikai vonatkozásokat is feltáró egyik legjobb munka: Kieran Williams: *The Prague Spring and its Aftermath: Czechoslovak Politics 1968–1970*. Cambridge, Cambridge University Press, 1997.

³ Magyarul először szamizdatként az AB Független Kiadó jelentette meg 1987-ben *A Kreml felől jő a fagy* címmel, amelyet egy párizsi, majd az első legális hazai kiadás követett: Zdeněk Mlynář: *A prágai tavasz... és ősz*. Budapest, Vita, 1989. Csehországi kiadás: *Mráz přichází z Kremlu*. Praha, Mladá fronta, 1990.

⁴ Petr Pithart: *Hatvannyolc*. Pozsony, Kalligram, 1993. Csehül: *Osmádesátý*. Praha, Rozmluvy, 1990.

⁵ Ebben a kategóriában két könyv kíván említést: Kun Miklós: *Prágai tavasz – prágai ősz: 1968 fehér foltjai*. Budapest, Akadémiai, 1998, illetve Huszár Tibor: *1968: Prága, Budapest, Moszkva: Kádár János és a csehszlovákiai intervenció*. Budapest, Szabad Tér, 1998.

⁶ Az egyetlen kivétel egy régi könyv, amelynek magyar fordítása mindmáig a legtöbb haszonnal forgatható: Fejtő Ferenc: *A népi demokráciák története*. Budapest–Párizs, Magvető–Magyar Füzetek, 1991.

⁷ Petr Fidelius: *Byl Peroutka liberál?* Kritický sborník, 1991/3. 27.

⁸ Lásd erről: Berkes Tamás: *Az ötvenhatos cseh passzivitás okai és értelmezése*. Múltunk, 2007/1. 104–121.

⁹ A cseh groteszk új hullámát először Bojtár Endre mutatta be a magyar olvasóknak egy 1964-ben írt, de a szerkesztőség vacillálása miatt csak a következő évben megjelent tanulmányában: Bojtár Endre: *A groteszk a mai cseh irodalomban*. Kritika, 1965/10. 27–34. – Lásd erről még: Berkes Tamás: *Senki sem fog nevetni: Groteszk irányzat a hatvanas évek közép- és kelet-európai irodalmában*. Budapest, Gondolat, 1990.

¹⁰ Karel Kosík: *A konkrét dialektikája*. Fordította Bojtár Endre. Budapest. Gondolat, 1967. 58.

¹¹ IV. sjezd Svazu československých spisovatelů. Protokol. Praha, Československý spisovatel, 1968. 22–28.

¹² I. m. 50.

¹³ I. m. 141–151.

¹⁴ Milan Jungmann: *Literárky – můj osud*. Brno, Atlantis, 1999. 236.

¹⁵ Mlynář, 1989. 63.

¹⁶ Josef Smrkovský: *Jak nyní dál*. In: Jiří Hoppe (szerk.): *Pražské jaro v médiích: Výběr z dobové publicistiky*. Brno, Doplněk, 2004: 39–44.

¹⁷ I. m. 32–36.

¹⁸ I. m. 30–32, 44–48.

¹⁹ A magyar kiadványok gyakran eltévednek az írószövetség hetilapjának címváltozatai között. A *Literární noviny*-t 1967 szeptemberében betiltották, s az új folyam engedélyezését Hendrych KB-titkár a névváltoztatáshoz kötötte. A *Literární listy* ingyenesen terjesztett, két oldalas nulladik száma 1968. február 22-én, az első rendes szám március 1-jén jelent meg. A szovjet intervenció után a lap utolsó, röpiratként terjesztett különszáma augusztus 28-i dátumot visel, a kormányzat ezt követően nem engedélyezte kiadását.